

La mà interior, o la construcció d'una llarga elegia

MIREIA LLEÓ I BERTRAN

Susanna Rafart és una poeta de llarg i alt recorregut que arriba al novè llibre de poesia amb *La mà interior* (2011). Aquest, junt amb *L'ocell a la cendra* (2010), forma part de la trilogia *Blanc, Verd, Vermell*. Està previst que el tercer, *La llum constant*, sigui editat a Llibres de Terramar, el projecte alimentat amb molta cura per Vinyet Panyella.

A *La mà interior*, l'autora desplega amb minuciositat i elegància una sèrie elegíaca, escrita amb la llibertat que els clàssics ens atorguen. Aquesta composició grecollatina va ser, originàriament, un recurs utilitzat per als cants fúnebres. Ovidi va perfeccionar-ne la mètrica, i Properci i Tíbul la van aplicar al tema del dolor en qüestions amatòries. Avui, el que realment dóna un sentit elegíac a un text és el predomini de la

melangia. Són molts els poetes que han conreat l'elegia, a part dels ja esmentats: J. W. Goethe, R. M. Rilke, F. Hölderlin, G. d'Annunzio, C. Riba, F. García Lorca, A. Bartra, Joan Alcover, J. Ramón Jiménez, V. A. Estellés... Haver comprès els clàssics dóna la força i l'enriquiment necessaris per transformar i modernitzar l'estrofa usada en l'elegia: el díctic. Rafart troba un equilibri madur i de gran bellesa en aquest torrent de versos, on la força de les imatges i de les paraules es va succeint de dos en dos.

A *Humanització de l'art* el poeta Joan Alcover va escriure: «L'art és la vida sentint-se i contemplant-se a si mateixa, sense més finalitat que contemplar-se». Posseir la vida després d'haver-la mirat atentament. Susanna Rafart ha construït, en la primera part del llibre, titulada «Les pomes furtives», una sèrie de tretze poemes on plana l'ombra d'un amor, del temps fugint: «Ara camines amb nova mirada i oblides les tardes, / quan vas ser arbre del temps, branca amorosa per mi...». I del futur incert, de l'amor paterno-filial: «[...] el grum d'aram que ha cobert tanta espera, tants vespres de pau, / quan el noi ha tornat, sempre amb els ulls tan profunds, al seu bosc casolà: fines agulles trepitja nocturnes / que amb amor ell desprèn sota una lluna de falç».

A la segona part, «D'una mar, d'una plana», l'autora escriu des de llocs i

SUSANNA RAFART

La mà interior

Ed. Meteora.

Col. Mitilene, núm. 22.

Barcelona, 2011.

48 pàgines.

moments concrets, en una geografia propera. Els dies d'agost són propicis per a la reflexió: «Dies d'agost, a la platja jo temo la calma llaurada / del nou espigó; del meu nord, murs que contenen l'amor». Les imatges són suggeridores, vives, arriscades fins i tot.

A la part final, «L'assassí de cants», Rafart alça la veu d'una manera contundent, en què el temps és l'element constant, com l'ocell misteriós que plana insistentment damunt de cada composició. També Riba va escriure a l'elegia onzena: «[...] ara ja tornant a l'exili on callen les coses, / on es mesura el temps pel que s'espera tan sols, pujo per retrobar el qui és jo mateix i madura [...]».

El que s'esperava de la vida i el que realment anem vivint. El temps i la mesura humana. *La mà interior* és també la veu del lament que, lluny de parilitzar, convida a la reflexió i al desig d'una vida més plena. Desig d'un llenguatge depurat i d'un projecte ambiciós.

novetats JUDIT PUJADÓ

JORDI ARBONÈS (NIF)

Àngels caiguts (Novel·la per obrers i autònoms aturats)

Privat.

Setembre 2011.

222 pàgines.

Després de publicar *Cavaller de fortuna* el 2006, i amb premis com el Prudenci Bertrana o el Carlemany, Jordi Arbonès publica una novel·la d'humor que descriu la descomposició de la societat actual.

Rafart alça la veu d'una manera contundent, com l'ocell misteriós que plana insistentment damunt de cada composició

Tres-cents anys més tard

MANEL CASTAÑO

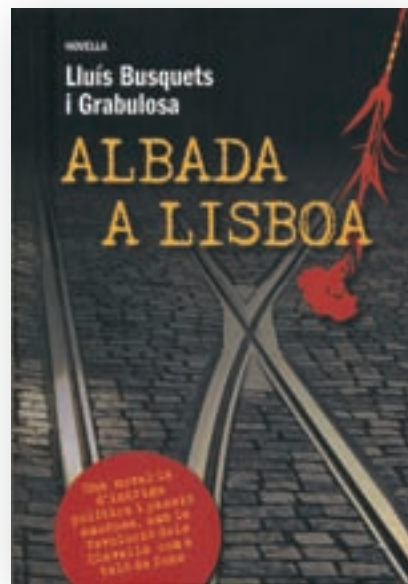
La independència de Catalunya ja no és solament objecte d'assajos més o menys imaginatius, sinó que ha començat a arribar a la narrativa de ficció. Per exemple, la futurista *Crònica de la independència*, de Patrícia Gabancho (2009); *El dia que van matar López Tena* (2010), inconclusa història de lladres i serenos disponible a la xarxa, de Jofre Mislata, o el més versemblant *Informe Diagonal o com aturar l'independentisme* (2011), de Josep Gimeno. A l'interès que bona part dels lectors poden tenir per la ruptura d'un estat i el sorgiment d'una nació, s'hi afegeix el fet que un procés d'aquesta mena no pot deixar de contenir un dels ingredients més preuats en les novel·les d'èxit: el desenvolupament de trames conspiratives.

Lacció d'*Albada a Lisboa* passa els dies anteriors al Nadal del 2008 i té com a pretext central l'existència d'una comissió secreta de la Generalitat que

estudia plans amb vista a la secessió. La idea –formulada realment ara i adés per algun dels nostres polítics– és que «Catalunya no vol deixar passar l'ocasió de 2014 per fer-ne una de sonada», com si la màgia numèrica que es compleixin 300 anys de la pèrdua de les llibertats institucionals hagués d'influir en les voluntats dels ciutadans. Aquesta comissió està establint contactes discrets amb líders d'arreu del món per plantejar-los la qüestió i rebre consell i suport. En aquest context, el narrador protagonista, que havia estat professor de filosofia i ara fa d'escriptor –un transsumpte de l'autor, que arriba a atribuir-li títols dels seus propis llibres–, és requerit per fer d'intermediari entre el portuguès Ote-lo Saraiva de Carvalho, un dels organitzadors de la Revolució dels Clavells (1974), i dos representants catalans, l'un del Departament d'Interior i l'altre de Vicepresidència –en mans respectivament de Saura i Carod, en la vida real.

Però aquest és només un dels aspectes de la narració, i no el que ocupa més espai. Hi ha també un triangle amorós. El nostre protagonista, ara feliçment casat, troba per sorpresa una antiga alumna, amb qui va mantenir un tòrrid afer, i ens en posa en antecedents amb un limitat ús del pudor. Hi ha algunes reflexions literàries –una reunió amb una editorial lisboeta és la tapadora de la seva feina de mitjancer–, la presentació d'alguns llocs emblemàtics de la capital portuguesa, i sobretot alguns diàlegs de caire metafísic i religiós que no per allunyats de l'acció en són cap destorb.

Encara que la noia és un personatge inassequible a la versemblança i construït més aviat com a fantasia eròtica, i que Saraiva de Carvalho té tanta grandesa com un heroi secundari d'un relat de Tintín, *Albada a Lisboa* atrapa el lector des del primer moment. El veterà Busquets té l'habilitat compositiva suficient per dosificar les línies d'una trama ben construïda i mantenir-ne les expectati-

LLUÍS BUSQUETS I GRABULOSA

Albada a Lisboa

Ara Llibres.
Badalona, 2011.
184 pàgines.

ves, i un estil de català gairebé exquisit si el comparem amb els usos actuals, acastellanats i barroers –amb alguna solució gairebé sorprenent, com «Aquí t'exampo, allà t'arreplego» per traduir «Aquí te pillo, aquí te mato»-. I les divagacions sobre espiritualitat o sobre política demostren, per si feia falta, que un bon bagatge intel·lectual és imprescindible per construir una bona narració.

La seva utilitat com a font d'inspiració política és més dubtosa, però és obvi que l'autor tampoc no ho pretén. Apuntem que la controvertida figura d'un militar que volia «anar més enllà d'una democràcia parlamentària burgesa i crear un veritable estat del poder popular» o l'evocació del paral·lelisme entre la secessió de Portugal i la revolta catalana de 1640 poden si més no estimular els polítics sobiranistes a no parlar amb tanta superficialitat com acostumen.

JOAQUIM NADAL

Segon llibre de família

Norprint SA.
Girona, 2011.
91 pàgines.

Joaquim Nadal descriu els vestigis històrics de Sant Nicolau i el seu entorn, un espai per seguir la història de la ciutat de Girona i també la de la seva pròpia família, perquè encara anys després que passés a ser propietat municipal, els Nadal guardaven a casa la clau del monument.

La fragilitat de la vida

JAUME PUIG

Aquesta tardor ha aparegut *Unes ales cap a on*, d'Anna Carreras, una autora que té publicades dues novel·les més: *Camisa de foc* (que ben aviat s'adaptarà al cinema) i *Tot serà blanc* (premi Lleopard Muntaner). També ha publicat l'assaig *El cervell i les venes. Aforística postmoderna d'un traficant d'idees*, sobre Vicenç Altaió, i ha traduït els relats eròtics d'Anaïs Nin, en el recull *Delta de Venus*.

Unes ales cap a on, títol que prové d'un vers del poeta Roger Costa-Pau, narra un embaràs joiós i un part dramàtic. Malgrat la duresa de les vivències de la protagonista, no hi esperin referències sentimentals fàcils i simples, ni crides emocionals de baixa volada.

La novel·la es divideix en tres parts. En les dues primeres es concentra el discurs narratiu, i la tercera, més breu, és un epíleg que exposa la poètica de l'autora.

VICENÇ PAGÈS

El llibre de l'any. Almanac literari

La Butxaca.
Barcelona, 2011.
132 pàgines.

Cinquanta-tres textos per seguir els esdeveniments de l'any, des dels bons propòsits fins a les festivitats tradicionals que ens endrecen l'existència, però en aquesta ocasió el passeig es fa de la mà de la literatura i de les il·lustracions de Joan Mateu.

La primera part de la novel·la, «Dietari d'una transcriptora», té un títol molt revelador sobre la intenció d'ocultar i fins i tot d'esborrar l'autor. Està perfectament ordenada en forma de dietari, seguint un calendari coherent que anuncia cada entrada amb el dia i el mes corresponents. «Inventem el temps per tal de no tornar-nos bojos», escriu la protagonista en el seu dietari. Hi contemplem la fragilitat de la vida i, encara més, la ridícula, l'absurd i el sense sentit de tants i tants moviments que fem quan estem al principi de la partida. La protagonista, una mare fràgil, s'amoïna pel part futur: fumar, la dieta, la calç, les ecografies, l'educació, la religió, els avis, el matalàs que necessita, la clínica on caldrà anar, etc. Un embaràs és un projecte cap al futur que ens mostra de manera diàfana i cristal·lina com podem romandre cecs a l'essència de la vida: la mort.

A la segona part, titulada «Des de... fins a...», el drama es desencadena i el temps es fa miques. Són sis dies sense identitat, només identificats per unes abstractes xifres romanes. La protagonista ja no viu el temps inventat que la protegia: lluita per la seva vida i la del seu fill fora del temps. La partida es troba avançada i, tal com passa amb els escacs, el resultat cada cop depèn menys de la voluntat del jugador. Sentim l'alè del destí que s'imposa.

Es pot conjurar la por i el dolor amb l'art? Anna Carreras construeix la seva resposta sense tancar els ulls, sense inventar res superior que la raó comandi com un nou déu

ANNA CARRERAS

Unes ales cap a on

A Contra Vent Editors.
Barcelona, 2011. 220 pàgines.

L'estil de l'autora recolza en la construcció de contrastos molt eficaços i d'una gran bellesa. El seu registre passa del llenguatge col·loquial o de vegades científic a unes cotes poètiques bellíssimes sense que tinguem temps de respirar, i ens trasllada a l'interior de la ment creativa i artística de la protagonista. Es pot conjurar la por i el dolor amb l'art? Anna Carreras construeix la seva resposta sense tancar els ulls, sense inventar res superior que la raó comandi com un nou déu. No hi ha allisonaments morals ni construccions teatrals que ens menin més enllà de la vida veritable. Ans al contrari: es rebutgen amb fermesa. Literàriament, la novel·la és un majestuós exercici d'estil. Però el llenguatge no és només el què, sinó que és també el com: «L'art és una forma de coneixement».

Una renovació necessària

FRANCESC MONTERO

Nedar a contracorrent i intentar trencar amb els tòpics instaurats sobre un determinat tema o concepte sempre és complicat. Si aquests clixés tenen com a objecte el tradicionalment mal anomenat període de la literatura catalana de la Decadència, la missió reparadora es converteix en quasi impossible. Lluitar per aconseguir la desaparició d'aquesta etiqueta despectiva, que encara avui pesa en la tradició de la història de la literatura catalana i amb la qual els llibres de text de secundària s'han referit durant molts anys a l'època del Barroc, i fixar un enfocament rigorós i crític per a l'anàlisi de la producció d'aquests anys, és l'objectiu del volum *Del Cinccents al Setcents. Tres-cents anys de literatura catalana*, publicat per Edicions Vitel·la a cura d'Eulàlia Miralles.

Aquest és un volum col·lectiu, que aplega per primera vegada diversos estudis d'experts en la matèria –la major

part ja publicats i actualitzats per a l'ocasió, a més d'algun d'inèdit–, i que presenta nombrosos arguments fonamentats per foragitar d'una vegada per totes de la historiografia catalana el concepte de Decadència. I és que l'èxit a l'hora de combatre els tòpics inexactes i els reduccionismes tradicionals només es pot aconseguir a la llum de dades i fets concrets. És ben cert que les èpoques medieval i romàntica –anterior i posterior, respectivament, al període comentat– van ésser brillants per a la literatura catalana, així com també que del segle XVI al XVIII la literatura espanyola va viure la seva màxima esplendor; no obstant això, la vitalitat de la literatura en català en aquest mateix període és incontestable. La ingent tasca d'exhumació d'exemples que ho corroboren, recollits en els textos d'Eulàlia Miralles, Gabriel Sansano, Montserrat Bonaventura, Mireia Campabadal, Pep Valsalobre, Modest Prats i, sobretot, Albert Rossich, així ho palesa. El conjunt presenta el ric paisatge literari de l'època, diversificat en tots els gèneres i amb autors notables tant en teatre, com en prosa, com en poesia: és el cas, per exemple, de Francesc Fontanella, l'obra del qual no té res a envejar a la d'altres autors europeus del moment. Així mateix, un altre dels aspectes interessants, explicat amb claredat per Rossich en el seu article panoràmic introductor i a la literatura de l'època, consisteix a posar de relleu l'existència d'un plurilingüisme literari del tot normalitzat en aquella època, que de cap manera implicava, com s'havia dit habitualment, una consideració d'inferioritat o menysteniment de la pròpia llengua per part dels escriptors catalans.

Atès el caràcter especialitzat del volum –aspecte que l'allunya del gran públic i, en conseqüència, exigeix un cert esforç per part del lector–, s'agraeix la presentació d'Eulàlia Miralles, que dona unitat al recull i en defineix amb

EULÀLIA MIRALLES (cur.)

Del Cinccents al Setcents. Tres-cents anys de literatura catalana

Edicions Vitel·la, col·lecció Filològica, sèrie Estudis. Bellcaire d'Empordà, 2010. 574 pàgines.

DAMIÀ BARDERA

Fauna animal

El Cep i la Nansa Edicions
Barcelona, 2011.
156 pàgines.

Seixanta contes breus escrits amb el referent d'un imaginari comú que és el món rural, atàvic i semisalvatge, on els protagonistes són les relacions de les persones amb les bèsties, unes relacions cruels, grotesques o violentes que basteixen uns contes intensos i irreverents.

claredat el seu triple objectiu: d'una banda, «acostar al lector a un període encara mal conegut de la nostra història literària»; de l'altra, «constatar la vitalitat de la literatura en llengua catalana al llarg de tres segles de la nostra història cultural», i, finalment, al nostre entendre, com a aspiració més encertada i renovadora, posar de manifest la profunda revisió de la crítica recent a l'hora de valorar aquest període. Aquesta és una tasca per a la qual els autors dels textos, molts d'ells vinculats a la Universitat de Girona, han treballat durant anys amb rigor i perseverança. El volum, finalment, els dona la raó.

Homilies, sermons i altres sorpreses

NARCÍS-JORDI ARAGÓ

Puc donar fe de les poques ganes d'escriure de Modest Prats. Durant els anys de la seva col·laboració fixa a *Presència*, sempre havíem d'esperar el seu article fins a última hora i, quan anàvem a recollir-lo a casa seva, encara ens feia esperar perquè no l'havia acabat. Tot i això, en va escriure més de 150, al llarg de catorze anys, segons acredita la bibliografia publicada en la *Miscel·lània d'homenatge* editada per la UdG. Molt més breu va ser la seva col·laboració a *El Punt*, que no va passar de la vintena d'articles.

Aquesta mandra d'escriure, sorprenent en un home d'idees tan clares i d'intervencions orals tan brillants, no va impedir que iniciés la monumental *Història de la llengua catalana* ni que els seus escrits erudits omplissin el gruixut volum titulat *Engrunes i retalls*. I no ha impedit tampoc que un grup d'amics hagin aplegat ara uns quants

MARIA MERCÈ ROCA **Bones intencions**

Edicions Columna.
Barcelona, 2011.
224 pàgines.

Una farmacèutica enganyada, un ancià de memòria escassa, un immigrant sense papers o una dona maltractada són els protagonistes d'aquesta novel·la. Semblen tenir tots els números per a la infelicitat i protagonitzen en canvi una obra optimista.

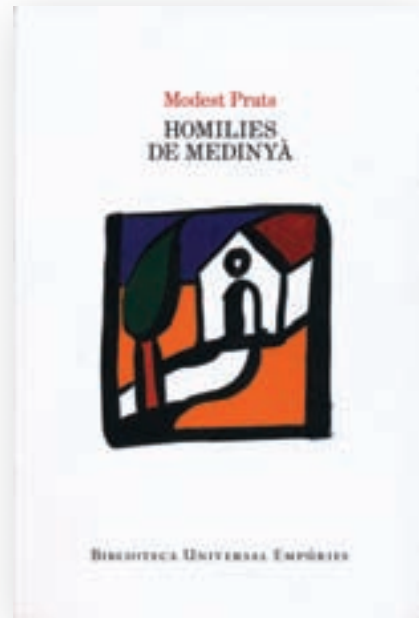
papers esparços, heterogenis i majoritàriament inèdits, que permeten descobrir trets desconeguts –i fins i tot inesperats– de la fesomia intel·lectual i humana de l'autor.

Hi trobem, d'una banda, les homilies. A les oracions fúnebres dedicades a Joan Alsina i Just Casero, ja publicades «amb una certa vergonya» en el llibre de bibliòfil *Una quaresma i altres sermons*, se n'hi afegeixen altres com l'adreçada a la seva pròpia mare, així com sermons de matrimonis i d'aniversaris. Són ocasions en què, empès per les circumstàncies, Modest Prats no ha pogut deixar d'escriure i ho ha fet amb resultats enlluernadors.

Un segon bloc és el dels grans pronunciaments, fets a consciència en ocasions compromeses, com aquell qui, per dir-ho en castellà, posa *el paño en el pùlpito*: el famós –i multat– al·legat contra la pena de mort o les impressionants intervencions en el Concili Provincial de la Tarraconense, prèdiques lúcides i valentes tristament perdudes en el desert d'aquella frustrada i frustradora reunió de bisbes.

Un tercer bloc possible és el dels textos que revelen fins a extrems insospitats la interioritat espiritual del capellà Modest Prats. La seva imatge pública, oberta, riallera i desinhibida, amaga el tresor ocult d'una vida interior riquíssima, d'una fe intensament viscuda i d'una indòmita fidelitat sacerdotal. Aquestes pàgines seran, sens dubte, una sorpresa, fins i tot per a molts dels seus amics.

**Homilies de Medinyà
permet descobrir trets
desconeguts de la
fesomia intel·lectual i
humana de l'autor**

MODEST PRATS **Homilies de Medinyà**

Biblioteca Universal, 247.
Ed. Empúries.
Barcelona, 2011. 232 pàgines.

Hi ha encara, en el llibre, una altra sorpresa: la d'un dietari que Prats va prometre que escriuria durant tres mesos i que va abandonar al cap de trenta dies. Aquestes poques notes sí que s'adiuen amb el tarannà més conegut de l'autor i revelen la seva excepcional capacitat descriptiva i narrativa. La subtilesa irònica, la precisió realista i el to vagament sentimental fan pensar inevitablement en Josep Pla i obliguen a constatar, amb una immensa pena, que un Modest Prats més donat a l'escriptura hauria pogut produir un segon *quadern gris*. Només ens queda, però, el petit tast del seu immens talent i de la saviesa adquirida a base d'observar amb bons ulls els paisatges, les persones i els esdeveniments de cada dia.

The Gramophone Allstars, la superbanda discreta

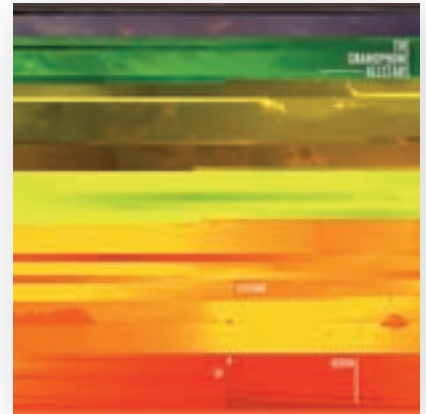
XAVIER CASTILLÓN

Tot i l'Allstars del seu nom, aquesta no és una banda d'estrelles amb egos desorbitats i tendència al virtuosisme. Són bons músics amb una sòlida formació acadèmica (adquirida a les aules de l'Esmuc, el Taller de Músics, l'Escola de Música de Vic i el Conservatori Superior de Música del Liceu), però les estrelles que omplen el seu firmament són unes altres: instrumentistes i cantants llegendaris que, des dels temps del gramòfon, han brillat amb llum pròpia en la història de la música popular i als quals The Gramophone Allstars homenatgen constantment amb versions, adaptacions i tributs de tot tipus. Al mateix temps, gràcies a un so atemporal i a una estètica absolutament actual, eviten caure en els paranys de la nostàlgia sonora que, per edat, tampoc no els correspon. Aquests vuit joves músics, tots ells menors de 30 anys (la cantant només en té 20), són originaris de la Bisbal d'Empordà, Torroella de Montgrí, Banyoles, Manresa, Vic i Barcelona, i han coincidit per estudis i circumstàncies vitals a la capital catalana, on tenen la seva base d'operacions i on recentment van omplir una de les sales d'Auditori en la presentació oficial a la ciutat del seu tercer disc, el molt recomanable *Levitant a la deriva*.

El saxofonista bisbalenc Genís Bou lidera aquest projecte únic en el panorama musical català: a diferència d'altres bandes amb orígens semblants (essencialment, l'ska primigeni i tot el llegat de la música jamaicana dels anys seixanta), The Gramophone Allstars ha sabut evolucionar de manera que actualment és gairebé impossible classificar el grup en cap estil o tendència concreta. En poc més de tres anys, TGA ha treballat molt fort i ha enregistrat i editat tres discos que deixen constància d'aquesta evolució: si en el primer, *Just delighin'* (Silver Bullets, 2008), Jamaica hi era més present, en el segon, titulat molt apropiadament *Simbiosi* (Liqui-

dator, 2010), ska i jazz es trobaven per compartir amistosament un terreny comú. Al recent *Levitant a la deriva*, publicat també pel segell madrileny Liquidator (en CD i elapè de vinil), la gamma de colors s'ha ampliat dins la negritud habitual de la seva música. En els discos anteriors ja havien mostrat alguns símptomes més o menys perceptibles de la seva passió pel soul, el funk i els ritmes llatins, però en aquest últim treball confirmen totes les sospites amb versions de Curtis Mayfield (*Move on up*), Stevie Wonder (*Sir Duke*, dedicada òbviament a l'únic duc que s'ho mereix, Duke Ellington) i, en la part més tropical, el bolero *He perdido contigo*, que va popularitzar la cubana Omara Portuondo i que, en aquesta nova versió cantada amb molta intuïció i delicadesa per Judit Neddermann, inclou una singular col·laboració vocal del també bisbalenc Jaume Pla (Mazoni), que sempre havia compartit amb Genís Bou la seva afició per aquest bolero. Bolero? Sí, això trenca molts tòpics sobre els referents musicals de la rica escena bisbalenca, on són politeistes i no només creuen en Dylan.

Levitant a la deriva tampoc no oblidada els pares Skatalites (fins i tot en un creuament insospitat amb Johnny Cash: *Eugene Williams*) i mostra el potencial de la banda per arribar a audiències més àmplies amb algunes composicions pròpies, com ara la que dóna nom al disc, *Vine i L'home de pedra*, cançons que han nascut amb vocació d'agradar en mitjans generalistes i que podrien rebre l'etiqueta de pop, si aquesta ja no estigués tan pervertida. Els germans Bou, Genís i Aleix (bateria), Sidru Palmada (trombó), Andrés Tosti (trompeta), Jordi Casadesús (guitarra), Eloi Escudé (piano i teclats) i Vic Moliner (contrabaix i baix elèctric) formen, tant a l'estudi com a l'escenari, un equip molt compacte que ha trobat en Judit Neddermann una veu versàtil i sense prejudicis que està creixent i madurant davant del públic, ben

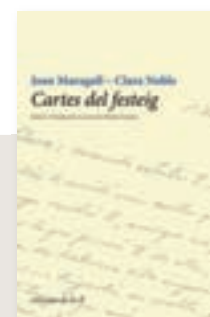
THE GRAMOPHONE ALLSTARS

Levitant a la deriva

Liquidator Music, 2011.

CD

protegida per un grup que sap el que vol i que treballa amb l'única perspectiva de fer bona música (www.thegramophoneallstars.com).

JOAN MARAGALL
CLARA NOBLE

Cartes del festeig

Edicions de la Ela Geminada.
Girona, 2011.
178 pàgines.

Unes cartes editades per primer cop, que permeten seguir el procés d'entrada a la vida adulta del poeta i del reconeixement públic de la seva obra. Representen el trànsit de Joan Maragall a Maragall.

Quan la mort dansava a Peratallada

JORDI ROCA ROVIRA

Extemporània i sorprenent serien els primers qualificatius després de llegir aquesta *Representació de la mort*, escenificada a Peratallada el 1781. Sorprenent perquè s'allunya de les obres homònimes tan celebrades en els segles XV i XVI, com la de Pere Miquel Carbonell o l'atribuïda a Francesc d'Olesa. Extemporània perquè el segle XVIII ja no va ser un segle productiu en danses de la mort o en les seves prolongacions literàries, teatrals o pictòriques.

Seria una obra fora del seu temps si la consideréssim una peça aïllada, però es troba inserida dintre d'una obra referencial que té per títol *Comèdia dels pecats mortals*: una comèdia al·legòrica, mig en català mig en castellà, deutora dels *autos sacramentales* castellans que van penetrar amb força dins del teatre català barroc, molt seguit encara en el segle XVIII. Veient això, pensem de seguida en les danses de la mort testimoniades a

ADRIÀ PUJOL

Escafarlata d'Empordà. Paria d'un paria

Edicions Sidillà
La Bisbal d'Empordà, 2011
182 pàgines.

Les memòries d'un jove nascut a Begur amb l'anomenada democràcia, obligat per les circumstàncies a viure a Barcelona, però convertit en un neuròtic del propi passat. L'escriptor ens convida a revisitar uns anys d'aprenentatge guiats per la ironia, la tendresa i l'humor.

les nostres comarques i que van superar l'edat moderna: les de Perpinyà, la Bisbal d'Empordà, Ruplà i Verges, totes inserides en una obra teatral o parateatral com una processó de Dijous o Divendres Sant, i d'algunes de les quals Pep Vila ha fet públics els documents que en testimonien l'existència. L'obra de Peratallada és, doncs, una dansa de la mort teatral, inserida de manera simbiòtica dins una comèdia al·legòrica, barroca, de moda, sobre el tema dels vicis i les virtuts, la qual, a canvi de la seva supervivència, hi aporta els missatges de penediment i contrició, tan valorats per la doctrina de Trento. Amb tot, cal dir que s'hi han minimitzat molt o fins i tot perdut algunes característiques de les danses de la mort medievals. Recordem el «Tu ets el que jo era, jo sóc el que tu seràs»; recordem també la sorpresa de la mort imminent per als convidats a la dansa i l'escarment que això era per al públic, i contrastem-ho amb la segona oportunitat que dona la mort de la nostra obra al personatge al·legòric del Llinatge Humà.

Efectivament, la *Representació de la mort* és una dansa s'ha adaptat a la moda i ha abandonat els personatges individuals per fer una disquisició filosòficoteològica amb un personatge al·legòric global, el Llinatge Humà. Si en les danses de la mort medievals es feia crítica directa a les pitjors faltes

Amb aquesta edició, Pep Vila i Enric Prat continuen posant llum al teatre català dels segles XVII i XVIII, i ofereixen una dada més per confirmar la riquesa del teatre popular als nostres poblets

ANÒNIM

Representació de la mort

Senhal, 127.

Ed. a cura d'Enric Prat i Pep Vila.
Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Girona i la Llibreria 22.
Girona, 2011. 18 pàgines.

de la humanitat, ara tot queda en una discussió sobre la vanitat humana i la potestat de la mort per posar les coses a lloc, amb el final inaudit que tot queda en una advertència per poder preparar-se per a la seva visita definitiva.

Amb aquesta edició, Pep Vila i Enric Prat continuen posant llum al teatre català dels segles XVII i XVIII, i ofereixen una dada més per confirmar la riquesa del teatre popular als nostres poblets, en contrast amb la poca presència d'obres cultes en la nostra llengua. És també una prova més que desmenteix que la Contrareforma fos letal per al teatre, fins i tot per al religiós, i confirma que l'única exigència que li era insalvable era l'adequació a l'ortodòxia romana.